

Η νομιμοποίηση και αποδοχή του πολιτικού συστήματος αγγίζει πλέον μηδενικά ποσοστά στην ελληνική κοινωνία. Η Ελλάδα, μια χώρα με ισχυρότατη μεταπολεμική παράδοση κοινοβουλευτικής ιδεολογίας των μαζών, περνάει σταδιακά στο αντίθετο άκρον, αυτό της απονομιμοποίησης των κοινωνικών αντιπροσωπευτικών οργανώσεων και θεσμών: Πολιτικά Κόμματα, Συνδικάτα, Κοινοβούλιο, Κυβέρνηση, Πολιτικό Προσωπικό, θεσμοί τοπικής αντιπροσώπευσης, βρίσκονται πλέον στο τελευταίο σκαλοπάτι κοινωνικής αποδοχής.

Το αίτημα μιας νέας μεταπολίτευσης, δηλαδή μιας νέας πολιτικής και θεσμικής οργάνωσης του κράτους και της οικονομίας τέτοια που να οργανώνει και να εκπροσωπεί διευρυνόμενα κοινωνικά στρώματα και συμφέροντα, πηγάζει αυτονόητο, και επείγον.

Η κρίση πολιτικής εκπροσώπησης που εκτυλίσσεται προσφέρει μια ασφαλή βάση για τη συγκρότηση νέων πολιτικών δυνάμεων ή κομμάτων, καθώς ευρύτερες κοινωνικές ομάδες κινούνται πλέον εκτός «πολιτικής εκπροσώπησης». Ωστόσο, δεν συνεπάγεται ότι όποια πολιτικά κόμματα δημιουργηθούν αυτομάτως θα αλλάξουν τη σημερινή μορφή της κομματικής γεωγραφίας.

Στο χώρο της μεταρρυθμιστικής αριστεράς το κόμμα της «Δημοκρατικής Αριστεράς» εμφανίζει ήδη ισχυρή κοινωνική και εκλογική βάση. Εκτίμησή μου είναι ότι ως αυτόνομος πολιτικός χώρος δύσκολα θα υπερβεί τα όρια του 1-1.5%. Στο χώρο της κεντροδεξιάς επίσης, το προετοιμαζόμενο κόμμα της Ντόρας Μπακογιάννη θα δυσκολευτεί αρκετά να αποκτήσει μια αξιόλογη εκλογική-κοινωνική βάση. Θεωρώ απίθανο να καταφέρει να υπερβεί ως αυτόνομο ρεύμα τα όρια του 4-5%.

Τα δύο αυτά νεόκοπα πολιτικά μορφώματα θα συμβάλλουν ασφαλώς σε μια ακόμα μεγαλύτερη ρευστοποίηση του κομματικού συστήματος, καθώς και στην περαιτέρω μείωση του δικομματισμού (ιδίως το κόμμα της Κας Μπακογιάννη). Όμως δεν είναι αυτά που θα καταφέρουν να αλλάξουν τα πολιτικά δεδομένα και να εκφράσουν πολύ περισσότερο τις κοινωνικές ανάγκες για ένα νέο πολιτικό σύστημα. Δύο είναι οι βασικοί λόγοι γι' αυτό:

α) τα δύο νέα κόμματα ενεργοποιούν δοκιμασμένα και εν πολλοίς αποτυχημένα πολιτικά υλικά της μεταπολίτευσης. Οι ιδέες του νεοφιλελευθερισμού (Μπακογιάννη) ή του κεντροαριστερού ευρωπαϊσμού (Κουβέλης) βρίσκονται εδώ και καιρό έξω από τις δυναμικές πολιτικές λύσεις που απαιτούνται για την έξοδο από την οικονομική κρίση και τον επαναπροσδιορισμό του ρόλου του κράτους απέναντι στην κοινωνία και στα οικονομικά συμφέροντα. Επομένως, δεν μπορούν να βρουν σοβαρό κοινωνικό χώρο αποδοχής, πολλώ δε μάλλον να οριοθετηθούν με σαφήνεια από τις εφαρμοζόμενες πολιτικές.

β) κινούνται συνεπώς σε μια «συστημική λογική». Είναι κόμματα «κεντρώας φοράς» που επιδιώκουν «συναινέσεις» στο πεδίο όμως που ορίζουν οι ήδη ασκούμενες πολιτικές και τα θεσμικά τους όρια. Ετσι, ενώ η κοινωνία αναζητά ανατροπή του μοντέλου αντιπροσώπευσης και ρήξη με το σύστημα και τη δομή διακυβέρνησης, τα κόμματα αυτά βρίσκονται στη λογική της εξελικτικής συνέχειας με το σύστημα διακυβέρνησης.